

Borovyk M. O. Track and field as a mean of developing physical endurance of future officers of the National Police of Ukraine

The author of this paper has highlighted the issues related to the improvement of the level of physical preparedness of future officers of the National Police of Ukraine, who undergo training in higher educational institutions with specific learning conditions, namely the development of their physical endurance by means of track and field. The author has provided: the concept of general and special physical endurance; has revealed: the terms, goals and purpose of recreational and sports jogging. The author has studied the technique and has experimentally tested the methods of training for recreational jogging; has provided the comparative characteristics of the frequency of some diseases of the first-year students of Kharkiv National University of Internal Affairs, who were trained in accordance to the author's methodology.

The analysis of the dynamics of the growth of world records of sports jogging among men at different distances during four seasons has been conducted. The technique of running for short, medium and long distances with doing hajime, starting stride, run in distance and finish has been revealed. The author has demonstrated the standards for running on different distances for police officers trained in higher educational institutions with specific learning conditions. Methodical instructions for running cross-country terrain, in order to improve the level of development of physical endurance, have been provided.

Key words: a police officer, physical endurance, recreational jogging, sports jogging, hypodynamia, physical condition, psychophysical training, endurance and stamina, cross-country terrain.

УДК 37.02(37.013)

Булгару Н. Б.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У СТУДЕНТІВ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ВНЗ

У статті досліджено процес формування професійних компетенцій у студентів шляхом впровадження інноваційних та інформаційних технологій в освітній процес ВНЗ. Визначені особливості впровадження інноваційних та інформаційних технологій в освітній процес ВНЗ, охарактеризовані основні якості та критерії технологічності освітнього процесу у ВНЗ. Досліджено та науково обґрунтовано особливості втілення інноваційних та інформаційних технологій в освітній процес ВНЗ, розглянуті методи та засоби формування професійних компетенцій в умовах різних моделей навчання.

Ключові слова: інноваційні технології, інформаційні технології, професійна компетенція, мультимедійні лекції, тренінг-лекції, інтерактивні дискусії.

Сучасні тенденції розвитку в нашому суспільстві зараз такі, що світ вступає в епоху, коли велика частина економічного багатства створюється поза сферою матеріального виробництва. Україна знаходиться на шляху до переходу від індустріального суспільства до інформаційного. У даний час збільшується значимість і вартість інтелектуальної праці, зростає роль інформації і інформаційних технологій. Динамічний характер професійної діяльності сучасного фахівця, використання в ній інноваційних та інформаційних технологій, які обумовлюють об'єктивну потребу в рішенні проблеми вдосконалення системи професійної підготовки фахівців. Постійне вдосконалення й оновлення змісту і технологій підготовки фахівців є важливою проблемою реформування системи вищої професійної освіти в Україні. Проблема підготовки майбутнього фахівця за допомогою інноваційних та інформаційних технологій на сьогодні є відкритою та актуальною.

Інформація освіти є ключовою умовою успішного розвитку процесу інформації суспільства і потребує пильної уваги. Серед авторів публікацій із інноваційної проблематики сучасної вищої освіти слід зазначити таких вітчизняних та зарубіжних науковців, як: Н. Волкова, І. Дичківська, Ю. Жиляєва, Т. Волоковська, Г. Ковальчук, Л. Новікова, І. Підласий, О. Січкарук Т. Коляда, Л. Овчаренко, В. Паламарчук, І. Підласий, Л. Хіхловський, J. Gardner, H. Klages, E. Petlak, S. Pokrivcakova, Z. Pietrasinski, A. Sowiński, P. Whitefield та багато інших [1; 4; 6; 8; 9; 11; 13].

У дослідженнях І. Вачкова, Ю. Ємельянова, С. Крамаренко, А. Мартинець, Н. Оганесян, Л. Пироженко, О. Пометун [2; 5; 8] відображено теоретичні й практичні аспекти використання інтерактивних методів навчання. Використанням інформаційних та мультимедійних технологій у сучасному світі займаються вітчизняні та зарубіжні науковці: І. В. Беліцин, Е. Джей, Ю. Н. Єгорова, М. І. Жалдак, Н. Ю. Ішук, В. В. Качала, Г. Кірмайер, Н. І. Клевцова, Н. В. Клемешова, І. І. Косенко, В. В. Лапінський, А. В. Олійник, Т. Г. Піскунова, О. В. Скалій, О. Г. Смолянинова, А. В. Соловов, М. Д. Тукало, О. А. Чайковська, О. Ю. Чубукова, М. І. Шут та ін. [3; 7; 10]

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчує наявність значної кількості наукових досліджень цього питання. Незважаючи на вагомий результати досліджень останніх років, доводиться констатувати, що залишається ряд проблем, пов'язаних із відсутністю єдиної методології використання потенційних можливостей інформаційних технологій у системі професійної підготовки фахівців. Виникає багато проблем, починаючи

від створення інфраструктури інформатизації вузу і закінчуючи використанням наявних педагогічних програмних продуктів у навчальному процесі. На нашу думку, вирішення цього завдання можливе на основі побудови освітнього середовища підготовки майбутнього фахівця.

Мета дослідження дослідити процес формування професійних компетенцій у студентів шляхом впровадження інноваційних та інформаційних технологій в освітній процес ВНЗ. Для досягнення поставленої мети було обрано об'єкт дослідження – професійна підготовка студентів вищих навчальних закладів; предмет дослідження – формування професійної компетентності студентів ВНЗ; завдання дослідження: теоретично та експериментально обґрунтувати застосування сучасних інноваційних та інформаційних технологій в освітній процес ВНЗ.

Основною формою навчання у вищому навчальному закладі залишається лекція, незважаючи на її гостру критику як пасивної форми навчання. Лекції є однією з найдавніших та найпоширеніших форм викладання у вищій школі, курси лекцій синтезують великий обсяг знань, який викладач подає в опрацьованому вигляді. Але традиційні лекції не задовольняють попит студентів. На їх місце приходять мультимедійні лекції, які забезпечують наочний супровід, тренінг-лекції, інтерактивні дискусії, які забезпечують активну участь студентів у навчальному процесі.

Організація *мультимедійних лекцій* [10] потребує наявності спеціальних аудиторій для проведення комп'ютеризованих лекцій, де є портативний комп'ютер, проектор, сумісний із наявним програмним, звуковим забезпеченням, екран, можливість затемнення аудиторії, доступ до Інтернету тощо, що потребує значних фінансових витрат, тому в більшості ВНЗ ця форма мало поширена. Мультимедійні лекції сьогодні в переважній більшості організовуються завдяки особистому ентузіазму викладачів та їх творчості. Ще одна сторона проблеми в запровадженні мультимедійних лекцій – невідповідність викладачів, які недосконало опанували комп'ютерні технології. Підготовка презентаційних програм, мультимедійних лекцій потребує зусиль і відповідної підготовки. У вирішенні цього питання може бути цікавою співпраця студентів і викладачів. Нами було запропонована певна модель підготовки мультимедійних лекцій. Студенти, які швидше опановують сучасні комп'ютерні технології, можуть готувати мультимедійні презентації на задану тему, як творчі роботи, що сприятиме взаємозбагаченню, взаємному навчанню студента і викладача, зростанню інтелектуального рівня, побудові партнерських стосунків, академічної єдності.

Цікавим напрямком у застосуванні сучасних комп'ютерних технологій є *інтерактивне спілкування* [8]. Фахівці виділяють комп'ютерні інтерактивні дискусії двох основних категорій: синхронні («чати») і асинхронні (електронна пошта, списки адресатів, Інтернет форуми). Під час синхронних дискусій студенти ефективно спілкуються через Інтернет, а в асинхронних дискусіях спілкування більше нагадує листування. Загалом синхронні інтерактивні дискусії ідеально підходять для дистанційного навчання, асинхронні – для стаціонарного навчання, урізноманітнюючи безпосереднє щоденне спілкування студентів. Найпростішим засобом спілкування є використання електронної пошти – відправлення студентам повідомлень. Для великих лекційних курсів або тем цей засіб заощаджує чимало часу. Електронні адреси студентів, об'єднані, прикладом, під назвою «група ОВ – 2017» відомі як адресні книги, вони можуть бути надзвичайно корисними для великих груп. Розіславши лекційний матеріал напередодні, на лекції-тренінгу, можна активно працювати над його засвоєнням, а не репродуктивно конспектувати лекцію.

Складнішою і більш трудомісткою є організація *Інтернет-форумів* [8; 10], які реєструють індивідуальну участь студентів у дискусіях. Кожен учасник може ознайомитися з повним текстом дискусії і приєднатися до обговорення. Інтерактивні комп'ютерні бесіди («чати») найбільше потребують ретельного планування, спеціальних комп'ютерних програм і дотримання етичних норм і процедур спілкування. Інтернет-форуми, організація тематичних груп, як творче завдання, можуть організувати власне студенти, а викладачі – бути учасниками цього процесу. Аналіз дискусій в Інтернет-форумах, тематичних групах може дати картину засвоєння теоретичного матеріалу студентами, вміння толерантного спілкування, ведення дискусії, аргументації своєї позиції тощо.

Гуманізація освіти, її орієнтація на розкриття особистісного потенціалу зумовили виникнення і вдосконалення нових освітніх технологій. Серед таких технологій особливе місце займають *тренінгова форма* навчання, яка забезпечує ефективне формування свідомих мотивацій, необхідних якостей, умінь, навичок, компетентності та є альтернативою лекцій.

Виходячи з досліджень різних авторів [1–7] та наших власних, можна зазначити, що особливість і переваги педагогічного тренінгу (перед іншими формами роботи вищого навчального закладу) полягають у поєднанні гуманістичних, демократичних принципів з інтерактивними методами роботи, що дозволяє навчатись у комфортних умовах та залучати більшість учасників до навчально-виховного процесу; створювати ситуації успіху; добровільно брати участь та визначати власний темп розвитку, що забезпечує індивідуальний підхід; швидко застосувати набуті теоретичні знання на практиці; вивчати складні, емоційно значимі питання в безпечній обстановці тренінгу, а не в реальному житті з його загрозами та ризиками; максимально швидко занурюватись у практичну діяльність, що дозволить бути успішним, а відтак конкурентноспроможним в професійній діяльності.

Але тренінгова форма роботи, яка визнана ефективною формою роботи, залишається епізодичною в навчальному процесі вищого навчального закладу. Така ситуація є наслідком декількох причин. По-перше, для організації і проведення тренінгу необхідно відповідно обладнати аудиторії, створити спеціальні тренін-

гові центри, для створення яких потрібне значне фінансування. По-друге, для організації і проведення тренінгу необхідно відповідно підготовлені педагоги-тренери (фасилітатори), підготовка яких, цілеспрямовано, на сьогодні не здійснюється. По-третє, відсутня мотивація викладача щодо проведення занять у тренінговій формі роботи, оскільки для її підготовки потрібен значний час, відповідні матеріальні ресурси тощо.

Щоб встигати за розвитком сучасного мінливого світу, студенти повинні мати високий рівень освіти, а без впровадження сучасних інноваційних технологій це неможливо. Враховуючи те, що існує безпосередній зв'язок між рівнем освіти людини і її професійним та економічним добробутом, впровадження вищезазначених та інших інноваційних технологій в навчальний процес вищого навчального закладу є актуальним питанням. Вирішення цього питання потребує консолідації свідомості, спільних зусиль, мобільності навколо ідеї побудови інноваційного, гуманістичного, демократично орієнтованого освітнього простору, який забезпечить умови для всебічного, гармонійного розвитку особистості та конкурентоспроможності майбутнього фахівця.

Проаналізувавши аспекти і умови впровадження інноваційних та інформаційних технологій в освітній процес та види інтерактивного навчання у ВНЗ, ми дійшли висновків, що існує безпосередній зв'язок між рівнем освіти людини і її професійним та економічним добробутом, впровадження вищезазначених та інших інноваційних та інформаційних технологій у навчальний процес вищого навчального закладу є актуальним питанням. Вирішення цього питання потребує консолідації свідомості, спільних зусиль, мобільності навколо ідеї побудови інноваційного, гуманістичного, демократично орієнтованого освітнього простору, який забезпечує умови для всебічного, гармонійного розвитку особистості та конкурентоспроможності майбутнього фахівця. Перспективами подальших досліджень є аналіз та вибір спеціалізованих навчальних програм, використання яких сприятиме підвищенню ефективності підготовки майбутніх фахівців.

Використана література:

1. Дудко Л. А. Роль інноваційних педагогічних технологій у становленні конкурентоспроможних спеціалістів / Л. А. Дудко // Мультиверсум. Філософський альманах. – К.: Центр культури. – 2004. – № 39. – С. 1–4.
2. Канаєв В. І. Дистанційне навчання: технологічні аспекти / В. І. Канаєв. – Київ : Сучасний гуманітарний університет, 2008. – 192 с.
3. Кремень В. Модернізація системи освіти як важливий чинник інноваційного розвитку держави / В. Кремень // Освіта України. – 2003. – № 34. – С. 2.
4. Козлакова Г. О. Теоретичні і методичні основи застосування інформаційних технологій у вищій технічній освіті / Г. О. Козлакова – К.: ІЗМН, 1997. – 180 с.
5. Кофтан Ю. Р. Програмно-інструментальне забезпечення мережесистем дистанційного навчання / Ю. Р. Кофтан // Дистанційна освіта. – 2003. – № 4. – С. 19–26.
6. Олійник А. Поняття й реальність процесу інноваційного розвитку освіти в Україні в контексті Болонських декларацій // Вища освіта України. – 2007. – № 1. – С. 42–49.
7. Підкасистий П. І. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ і педагогічних коледжів / під ред. П. І. Підкасистого. – Київ, 2008. – 640 с.
8. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук. метод. посібн. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – Київ : Видавництво А. С. К., 2004. – 192 с.
9. Тартур Ю. Г., Медведєв В. Е. Підготовка преподавателя высшей школы : компетентностный подход [Текст] / Ю. Г. Тартур, В. Е. Медведєв // Высшее образование в Украине. – 2007. – № 11. – С. 46.
10. Трайнев В. А. Нові інформаційні комунікаційні технології в освіті / В. А. Трайнев, В. Ю. Теплышев, І. У. Трайнев. – Київ: «Дашков і До», 2009. – 320 с.
11. Хуторской А. Образовательные компетенции в дидактике и методике личностно-ориентированного обучения [Текст] / А. Хуторской // Известия МСАО. – 2003. – № 2. – С. 167.
12. Levina M. M. Technology of professional-pedagogical education. Moscow, 2001.
13. Sibirskaia M. P. Pedagogical technologies and improvement of professional skill of engineering-pedagogical workers. St. Petersburg, 2001.

References:

1. Dudko L. A. Rol innovatsiinykh pedahohichnykh tekhnolohii u stanovlenni konkurentospromozhnykh spetsialistiv / L. A. Dudko // Multyversum. Filosofskiy almanakh. – K. : Tsentr kultury. – 2004. – № 39. – S. 1–4.
2. Kanaev V. I. Dystantsiine navchannia: tekhnolohichni aspekty / V. I. Kanaev. – Kyiv : Suchasnyi humanitarnyi universytet, 2008. – 192 s.
3. Kremen V. Modernizatsiia systemy osvity yak vazhlyvyi chynnyk innovatsiinoho rozvytku derzhavy // Osvita Ukrainy. – 2003. – № 34. – С. 2.
4. Kozlakova H. O. Teoretychni i metodychni osnovy zastosuvannia informatsiinykh tekhnolohii u vishchii tekhnichnii osviti / H. O. Kozlakova – K.: IZMN, 1997. – 180 s.
5. Koftan Yu. R. Prohramno-instrumentalne zabezpechennia merezhevykh system dystantsiinoho navchannia / Yu. R. Koftan // Dystantsiina osvita. – 2003. – № 4 – S. 19-26.
6. Oliinyk A. Poniattia y realnist protsessu innovatsiinoho rozvytku osvity v Ukraini v konteksti Bolonskykh deklaratsii // Vyscha osvita Ukrainy, 2007. – № 1. – S. 42–49.
7. Pydkasystyi P. I. Pedahohika. Navchalnyi posibnyk dlia studentiv pedahohichnykh VNZ i pedahohichnykh koledzhiv / Pid red. P. I. Pydkasystoho. – Kyiv, 2008. – 640 s.
8. Pometun O. I. Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnolohii navchannia: nauk. metod. posibn / O. I. Pometun, L. V. Pyrozhenko. – Kyiv: Vydavnytstvo A.S. K., 2004. – 192 s.
9. Tartur Yu. H., Medvedev V. E. Podhotovka prepodavatelja vsshei shkoli: kompetentnostnyy podkhod [Tekst] / Yu. H. Tartur, V. E. Medvedev // Visshee obrazovanye v Ukraine. – 2007. – № 11. – S. 46-56.

10. Trainev V. A. Novi informatsiini komunikatsiini tekhnolohii v osviti / V. A. Trainev, V. Yu. Tepshhev, I. U. Trainev. – Kyiv: «Dashkov i Do», 2009. – 320 s.
11. Khutorskoi A. Obrazovatelnie kompetensyy v dydaktyke y metodyke lychnostno-oryentyrovannoho obucheniya [Tekst] / A. Khutorskoi // Yzvestiya MSAO. – 2003. – № 2. – S. 167-171.
12. Levina M. M. Technology of professional-pedagogical education. Moscow, 2001.
13. Sibirskaya M. P. Pedagogical technologies and improvement of professional skill of engineering-pedagogical workers. St. Petersburg, 2001.

Булгару Н. Б. Формирование профессиональных компетенций студентов путем внедрения инновационных и информационных технологий в образовательный процесс вузов

В статье исследован процесс формирования профессиональных компетенций у студентов путем внедрения инновационных и информационных технологий в образовательный процесс вуза. Определены особенности внедрения инновационных и информационных технологий в образовательный процесс вуза, охарактеризованы основные качества и критерии технологичности образовательного процесса в вузе. Исследованы и научно обоснованы особенности воплощения инновационных и информационных технологий в образовательный процесс вуза. Рассмотрены методы и средства формирования профессиональных компетенций в условиях различных моделей обучения.

Ключевые слова: инновационные технологии, информационные технологии, профессиональная компетенция, мультимедийные лекции, тренинг-лекции, интерактивные дискуссии.

Bulharu N. B. Formation of the professional competences of students by implementation of innovative and information technologies in the educational process of universities

The process of formation of the professional competences of students by implementation of innovative and information technologies in the educational process of universities is investigated in the article. The special aspects of the introduction of innovative and information technologies in the educational process of the university are determined, the basic qualities and criteria of technological effectiveness in the educational process of the university are characterized. The singularity of implementing innovative and information technologies in the educational process of the university are examined and scientifically substantiated. The methods and means of formation of the professional competencies in the context of different training models are considered.

Key words: innovative technologies, information technologies, professional competence, multimedia lectures, training lectures, interactive discussions.

УДК 376(477)

Вербенець А. А.

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У статті окреслено пріоритетні напрями вдосконалення інклюзивної освіти, а саме побудова чіткої концепції, дієвої управлінської системи та законодавчої бази з метою забезпечення комплексної підтримки інклюзивного навчання на всіх його рівнях, а також підвищення рівня фахової підготовки педагогічного персоналу для роботи в інклюзивних школах, прикладним виміром чого є належне методичне забезпечення навчального процесу.

Реалізація окреслених напрямів удосконалення інклюзивного навчання потребує постійного моніторингу якості шкільної освіти, зокрема оновлення стандартів якості, а також розробки нових процедур контролю та оцінки з метою підвищення ефективності інклюзивної освіти та створення умов для оптимальної соціалізації та подальшої самореалізації учнів з особливими освітніми потребами.

Ключові слова: інклюзивна освіта, законодавча база, ресурсні центри, моніторинг якості.

Постановка проблеми. Дослідження шляхів удосконалення інклюзивної освіти є вкрай актуальним на сучасному етапі розвитку освітньої системи, що зумовлено нагальним впровадження інклюзивного навчання доосвітнього середовища українського суспільства.

Отже, поєднання в єдиному освітньому просторі учнів з різними освітніми можливостями та потребами вимагатиме відповідних зрушень як у контексті методичного забезпечення навчального процесу, так і в напрями фахової підготовки вчителів, а також у системі управління освітньою системою в цілому.

Зазначені завдання підкреслюють актуальність наукових розробок із цього напрямку з метою удосконалення системи надання освітніх послуг в умовах інклюзії, які мають охоплювати цілу низку взаємопов'язаних аспектів.

Таким чином, важливість наукових дослідження з даної тематики важко переоцінити, а їх головною метою має бути створення цілісної концепції надання освітніх послуг в умовах інклюзивного середовища.

Значний внесок у дослідження проблем інклюзивної освіти зробили такі вчені, як О. М. Василенко [2], Н. О. Софій [6], О. В. Глузман [4], А. Колупасва [1], О. О. Чуєва [4], Р. С. Маранчак [2], Л. І. Міщик [3],